

Ocenianie wewnętrzne - uwagi i wnioski zewnątrznego nadzoru pedagogicznego

St. wizytator Sylwia Czapla

Ocenianie wewnętrzne - uwagi i wnioski zewnętrznego nadzoru pedagogicznego

Rok szkolny	Obszary funkcjonowania szkół i placówek będące przedmiotem kontroli	Liczba kontroli w:				
		szkołach podstawowych	szkołach ponadpodstawowych	szkołach dla dorosłych	placówkach	RAZEM
2022/2023	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	11	4	0	0	15
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	14	3	0	0	17
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	11	2	0	0	13
2021/2022	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	8	6	0	2	16
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	0	4	1	0	5
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	9	2	0	0	11
2020/2021	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	6	6	0	1	13
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	2	7	0	1	10
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	9	5	0	2	16

Ocenianie wewnętrzne - uwagi i wnioski zewnętrznego nadzoru pedagogicznego

Wyniki kontroli doraźnych *(liczba zaleceń wydanych w obszarach wynikających z art. 55 ust. 2 ustawy – Prawo oświatowe – najczęściej wydawane zalecenia)*

Rok szkolny	Obszary funkcjonowania szkół i placówek będące przedmiotem kontroli	Liczba zaleceń
2022/2023	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	14
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	21
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	6
2021/2022	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	10
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	4
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	11
2020/2021	Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki	13
	Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	9
	Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	4

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Rodzice uczniów nie zostali poinformowani o wymaganiach edukacyjnych nauczyciela.
- Wymagania edukacyjne na stopień celujący obejmowały wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza podstawę programową lub ocena ta uzależniona była od udziału ucznia w konkursach bądź olimpiadach. *Zgodnie art. 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty wynika, że należy oceniać poziom i postępy ucznia w opanowaniu wymagań opisanych w podstawie programowej i wynikających z niej programów nauczania.*
- Ocena niedostateczna została wystawiona na podstawie nieobecności. *Zgodnie z ustawą o systemie oświaty ocenianiu podlegają dwa czynniki: osiągnięcia edukacyjne oraz zachowanie ucznia.*
- Wpisywanie w dzienniku elektronicznym symboli „N” lub „0” z przyporządkowaną wagą równą ocenie niedostatecznej i liczenie tego do średniej ocen.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Wymagania edukacyjne z wychowania fizycznego zostały nieprecyzyjnie określone, np. brak uszczegółowienia co do oceny za aktywność lub systematyczny udział ucznia w zajęciach. § 9. 1. rozporządzenia(...): *Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, plastyki i muzyki należy przede wszystkim brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć, a w przypadku wychowania fizycznego – także systematyczność udziału ucznia w zajęciach oraz aktywność ucznia w działaniach podejmowanych przez szkołę na rzecz kultury fizycznej.*
- Wystawianie ocen uwzględniających jedynie osiągnięty wynik (wychowanie fizyczne, przedmioty artystyczne). § 9. 1. rozporządzenia (...)

Ocenianie wewnętrzne - uwagi i wnioski zewnętrznego nadzoru pedagogicznego

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Rodzic nie został poinformowany o przewidywanej dla ucznia niedostatecznej ocenie klasyfikacyjnej, zgodnie ze statutem. Uczniowi odmówiono możliwości uzyskania wyższej oceny niż przewidywana, gdyż było to uzależnione od frekwencji na przedmiocie bez rozróżnienia godzin usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych.
- Dla uczniów, którzy otrzymali w klasyfikacji śródrocznej ocenę niedostateczną, przeprowadzanie przez nauczycieli „sprawdzianów/testów zaliczeniowych” z całego półrocza, co nie zostało uwzględnione w zapisach statutu. *§ 14 rozporządzenia (...) Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej, szkoła umożliwia uczniowi uzupełnienie braków.* Wskazanie sposobów umożliwiania uczniom uzupełniania braków powinno być zgodne z zapisami statutu.
- Jednym ze sposobów sprawdzania osiągnięć edukacyjnych wskazanych w statucie jest test egzaminacyjny (w tym egzaminy próbne ósmoklasisty lub maturalne). Egzaminy te pełnią funkcję diagnozy poziomu umiejętności uczniów. Działanie to nie powinno więc podlegać ocenie stopniem, która ma wpływ na ocenę klasyfikacyjną ucznia w danym okresie nauki. Ocena z testu diagnostycznego nie jest oceną bieżącą.

Ocenianie wewnętrzne - uwagi i wnioski zewnątrznego nadzoru pedagogicznego

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Plusy, które zamieniane są na oceny z aktywności. Z zapisów w statucie wynikało, że uczeń, który otrzyma jeden plus w danym okresie otrzymuje ocenę niedostateczną, dwa plusy - ocenę dopuszczającą, trzy plusy - ocenę dostateczną itd. Ocenianie aktywności dotyczyło wszystkich przedmiotów jednakowo, bez względu na ilość godzin danego przedmiotu w planie lekcji, co wpływało na gorsze oceny z przedmiotów, które odbywały się np. raz w tygodniu. Ponadto taki sposób oceniania aktywności jest krzywdzący np.: dla ucznia introwertycznego lub nieśmiałego, który unika aktywnego brania udziału w dyskusjach, pracach grupowych, co nie znaczy, że nie wykonuje z zaangażowaniem wymaganych od uczniów czynności.
- Dwukrotne ocenianie ucznia za zaangażowanie na lekcji. Nauczyciel ustalał ocenę w ramach bieżącego oceniania (za zgłaszanie się i udzielanie odpowiedzi, aktywne słuchanie, sporządzanie notatek, wykonywanie poleceń i uczestnictwo w pracach zespołów, przynoszenie podręcznika, zeszytu, kart pracy). Tymczasem stosunek do nauki, między innymi systematyczna praca oraz praca na lekcji zostały uregulowane w Statucie szkoły w ramach kryteriów ocen zachowania. Forma sprawdzania osiągnięć wprowadzona przez nauczyciela była sprzeczna ze statutem szkoły.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- W statucie nie określono wagi dla oceny z aktywności ani informacji o liczeniu do średniej ważonej, jak to zostało wskazane dla pozostałych sposobów sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia, co było niespójne z zapisami w dzienniku elektronicznym, które dla kategorii aktywność wskazywały określoną wagę liczoną do średniej.
- Nauczyciel w wymaganiach edukacyjnych wprowadził zapis, że dokładne omówienie zasad oceniania znajduje się na stronach OKE. Nie znajdowało to odzwierciedlenia w zapisach statutu szkoły.
- Ocenianie za nieprzygotowanie ucznia do zajęć, czyli brak zadania domowego, brak zeszytu, ćwiczeń, potrzebnych przyborów.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Stosowanie średniej ważonej lub arytmetycznej do obliczenia klasyfikacyjnej oceny śródrocznej oraz rocznej. Nie mierzy ona rzeczywistych postępów ucznia. Skłania natomiast do „kombinowania”, nie wymaga od ucznia systematycznej nauki, a przygotowują się najczęściej tylko na prace klasowe – ponieważ taka ocena ma największą wagę. Ocena klasyfikacyjna powinna być rzetelną oceną zdobytej przez ucznia wiedzy i nabytych umiejętności w odniesieniu do wymagań edukacyjnych. *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty art. 44b.*

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Analiza systemu punktowego wprowadzonego w kontrolowanej szkole dla potrzeb dokonania oceny zachowania uczniów wykazała brak spójności z podstawowymi obszarami określonymi w rozporządzeniu (*tj.: wywiązywanie się z obowiązków ucznia, postępowanie zgodne z dobrem społeczności szkolnej, dbałość o honor i tradycje szkoły, dbałość o piękno mowy ojczystej dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób, godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią, okazywanie szacunku innym osobom*) jak też brak uwzględnienia wpływu zaburzeń lub dysfunkcji na ocenianie zachowania uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Przy punktowym systemie oceny zachowania nie określono konkretnej liczby punktów, jaką uczeń może otrzymać. Nauczyciel przydzielał od 3 do 20 punktów dodatnich lub od 3 do 20 punktów ujemnych, zgodnie z jego decyzją. Dyrektor nie był w stanie wyjaśnić, kiedy nauczyciel przyznaje np.: 3, 5, 7 czy 9 punktów, ponieważ nie zostało to dokładnie określone w dokumentach szkoły. Stwierdzono w czasie kontroli, że uczeń otrzymał – 5 pkt za rzucenie papierka, a inny – 5 pkt za uderzenie kolegi/koleżanki.
- Niespójność Wewnętrznego systemu oceniania ze Statutem Szkoły – podczas posiedzenia klasyfikacyjnej rady pedagogicznej, na wniosek nauczyciela, uczniowi obniżono ocenę z zachowania. Ukaranie ucznia obniżeniem oceny z zachowania wskazane było w WSO, natomiast nie odnotowano wśród kar przewidzianych w statucie. Poza tym wychowawca nie konsultował przewidywanej oceny z zachowania z nauczycielami przed posiedzeniem rady pedagogicznej, pomimo wymogu w statucie i prawa oświatowego (*art. 44h ust. 1 uso*)

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

➤ Uczeń za udział w konkursie czy olimpiadzie (szkoła ponadpodstawowa) otrzymywał + 5 punktów (na co pracował przez cały rok przygotowując się do olimpiady), ten sam uczeń „przyłapany” z papierosem (jednorazowy, nieprzemysłany wyczyn) tracił tyle samo punktów (-5). Uczeń czuł, że dzieje mu się krzywda. Problem był zgłaszany przez samorząd uczniowski, jednak dyrekcja i nauczyciele nie zainteresowali się analizą szkolnego systemu punktowego, który w ostateczności należało zmienić.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych

- Nieklasyfikowanie ucznia z powodu nieobecności przekraczających 50% na określonych zajęciach. Uczeń może być nieklasyfikowany, jeżeli nie ma podstaw do tego, aby ustalić mu roczną (śródroczną) ocenę klasyfikacyjną, a ten brak podstaw do ustalenia oceny wynika z nieobecności ucznia na ponad połowie zajęć. Kwestię tego ile dokładnie ocen stanowi minimum, określa statut szkoły. Jeżeli warunek liczby ocen jest spełniony, nauczyciel nie ma prawa nie klasyfikować ucznia. *art. 44k ust. 1 ustawy o systemie oświaty.*
- Szkoła nie w pełni przestrzega obowiązujących procedur dotyczących zapewnienia uczniom bezpieczeństwa podczas pobytu w szkole, np.: dyrektor nie został poinformowany przez nauczyciela o przypadku agresji konkretnego ucznia, pomimo, że zwrócił się z taką prośbą do nauczycieli podczas posiedzenia rady pedagogicznej, szkoła nie podjęła kroków w celu zgłoszenia sytuacji do organów wskazanych w procedurze, sprawcy przemocy nie zostali ukarani zgodnie z karami przewidzianymi w statucie.

Wnioski wynikające z analizy wyników kontroli doraźnych:

1. Rodzice i uczniowie nie zawsze są informowani o: wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.
2. Rodzice i uczniowie o przewidywanej rocznej, często też śródrocznej ocenie klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych i zachowania, nie zawsze są informowani w terminie i formie określonej w statucie szkoły.
3. W wielu kontrolowanych szkołach nie określono w statucie warunków i trybu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

4. Zapisy dotyczące oceniania określone w statutach szkół nie zawsze są zgodne z przepisami prawa lub są nieprecyzyjne, często jest to powtórzenie z aktu wyższego rzędu (np. brak dookreślenia w jaki sposób szkoła umożliwia uczniowi uzupełnienie braków).
5. W statucie szkoły nie jest uregulowana kwestia obniżenia przewidywanej oceny klasyfikacyjnej.
6. Przedmiotowe ocenianie w wielu przypadkach nie jest zgodne ze statutem szkoły.
7. Nauczyciele i wychowawcy w ramach przedmiotowego oceniania uczniów posiadających opinię poradni pedagogicznej lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dostosowują wymagań edukacyjnych do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych (*zgodnie z art. 44c ust. 2 uo*).
8. Wymagania edukacyjne na daną ocenę pisane są językiem niezrozumiałym dla rodzica bądź ucznia, opisy są często nieprecyzyjne i tym samym nieużyteczne.

Dziękuję za uwagę